

บุคลากรงานอนามัยโรงเรียน
โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก

นางสาวโกสุม ประสงค์ทรัพย์
หัวหน้างานอนามัยโรงเรียน

นางสาวชุตินา บำเพ็ญกุล

นางสาวศิริกานต์ สีลาเหลี่ยม

นางชญาดา นุตรสืบสาย

นางสาวเสาวนีย์ สิงห์คำ

ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป

หัวหน้างานอนามัยโรงเรียน

งานบริหาร

- นโยบาย
- วางแผน
- งบประมาณ
- อาคารสถานที่
- พัสดุ
- ซ่อมบำรุง
- งานทะเบียน

งานเทคนิค

- จัดหาสิ่งพิมพ์และ
โสตทัศนวัสดุ
- สํารวจ จัด
หมวดหมู่
ลงทะเบียนสิ่งพิมพ์
และโสตทัศนวัสดุ
- จัดหาสื่อประกอบ
บทเรียน
- ส่งเสริมการจัดห้อง
พยาบาล

งานกิจกรรม

- กิจกรรมตรวจ
สุขภาพและทำบัตร
สุขภาพนักเรียน
- กิจกรรมตรวจ
สุขภาพครู น้กการ
การโรงและชุมชน
- กิจกรรมทันต-
อนามัย
- กิจกรรมให้คุ้มภูมิ
กันโรค
- กิจกรรมจัดซื้อ
เวชภัณฑ์

งานบริการ

- กิจกรรมปฐม
พยาบาลและส่งต่อ
รายที่รุนแรง
- กิจกรรมพัฒนา
ภาวะโภชนาการใน
วัยรุ่น
- กิจกรรม
สุขภาพิบาลอาหาร
- กิจกรรมสุขภาพิบาล
สิ่งแวดล้อม
- กิจกรรมบริจาค
โลหิต

การพัฒนางานอนามัยโรงเรียน ความสำคัญ ความจำเป็น และปัญหา

การ มีสุขภาพดีเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยส่งเสริมเด็กในวัยเรียน ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ถ้าเยาวชนของประเทศมีการพัฒนาตนเองทางด้านสุขภาพทางกาย (Physical Health) และสุขภาพทางจิต (Mental Health) โดยการส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือแนะนำในเรื่องสุขนิสัย (Health Habit) ฝึกสุขปฏิบัติ (Health practice) ทางสุขภาพและสวัสดิภาพ จากครูและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นประจํา ย่อมทำให้ประชากรวัยเรียนเจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อการพัฒนาอนามัยของครอบครัว และชุมชนต่อไปได้

การส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียน เป็นงานสำคัญงานหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครู โดยมีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพทั้งทางกายและจิต ให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี เจริญเติบโตสมวัย และมีพัฒนาการทางจิต อารมณ์ และสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพของเด็กวัยเรียน โดยเฉพาะ "วัยรุ่น" ซึ่งมีจำนวนนับสิบล้านคน และเป็นวัยที่มีปัญหาหลากหลายด้าน

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบกันดีว่า ภาวะเศรษฐกิจและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ก่อให้เกิดปัญหาแก่วัยรุ่นไม่ ใช้น้อย ซึ่งเมื่อวัยรุ่นหาทางออกไม่ได้หรือหาทางออกที่ผิดก็ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ซึ่งมีผลต่อสุขภาพทั้งกายและจิต การดำเนินชีวิตในอนาคตอีกด้วย

นโยบายหลักที่สำคัญประการหนึ่งของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อการพัฒนาสุขภาพและพละอนามัยในการจัดดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของ นักเรียน จึงมุ่งเน้นการปลูกฝัง ความรู้ความเข้าใจในเรื่องอนามัยและการฝึกปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง ในทางบริหารและจัดกิจกรรมบริการอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตอน ต้นและตอนปลาย โดยการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน ให้แก่นักเรียนทุกคนอย่างครบถ้วนตามหลักการ ดำเนินงานอนามัยโรงเรียน และเกณฑ์มาตรฐานการจัดบริการสุขภาพและอนามัยโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ความสำคัญของการดำเนินงานอนามัยโรงเรียน

1. พัฒนาให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีสุขภาพแข็งแรง ด้วยการดูแลส่งเสริมสุขภาพป้องกันมิให้เกิดการเจ็บป่วย ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพพละอนามัยสมบูรณ์ เพื่อจะได้เจริญเติบโตมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

2. ป้องกันโรคติดต่อในโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถานที่รวมของชุมชนขนาดใหญ่ ถ้านักเรียนเป็นโรคย่อมมีทางที่โรคจะแพร่ระบาดไปง่ายและรวดเร็ว เมื่อได้ดำเนินการอนามัยโรงเรียนขึ้นแล้ว จะช่วยระงับโรคติดต่อที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

3. ปลุกฝังสุขนิสัยให้แก่นักเรียนในการจัดให้นักเรียนได้รับการตรวจสุขภาพ การจัดให้นักเรียนได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมหรือมีความเป็นอยู่ที่ถูกลักษณะ

4. ช่วยเป็นสื่อกลางนำหลักการป้องกันโรค การปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพหรืออนามัยต่างๆ ที่ได้รับและปฏิบัติอยู่ที่โรงเรียนไปเผยแพร่ส่งต่อให้บุคคลในครอบครัวและ ชุมชน

ความจำเป็น

นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มวัยรุ่นอันเป็นช่วงชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้ปัญหาสุขภาพเด็กในวัยนี้แตกต่างจากวัยอื่นๆ ซึ่งต้องใช้วิธีการดำเนินงาน ดังนั้น แนวทางการจัดบริการงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงต้องจัดในลักษณะผสมผสานกันระหว่างกิจกรรมของงานในสายส่งเสริมสุขภาพและ งานสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาสุขนิสัยและสุขภาพอนามัยของนักเรียน

การดำเนินงานอนามัยโรงเรียนละหอนทรายรัชดาภิเษก

ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ คือ

1. กิจกรรมตรวจสุขภาพและทำบัตรสุขภาพนักเรียน
2. กิจกรรมตรวจสุขภาพครู บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนและชุมชน
3. กิจกรรมทันตอนามัย
4. กิจกรรมให้ภูมิคุ้มกันโรค
5. กิจกรรมจัดซื้อเวชภัณฑ์
6. กิจกรรมปฐมพยาบาลและส่งต่อรายที่รุนแรง
7. กิจกรรมบริการประกันอุบัติเหตุ
8. กิจกรรมพัฒนาภาวะโภชนาการในวัยรุ่น
9. กิจกรรมสุขาภิบาลอาหาร
10. กิจกรรมสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม
11. กิจกรรมบริจาคโลหิต
12. กิจกรรมอาสาสมัครสาธารณสุข
13. กิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพนักเรียน
14. กิจกรรมสำรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
15. กิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพ
16. กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพนักเรียนทางกายด้วยตนเอง
17. กิจกรรมสำรวจนักเรียนพิการเรียนร่วมและช่วยเหลือให้คำแนะนำ

การดำเนินงานกิจกรรมงานอนามัยโรงเรียน

1. กิจกรรมตรวจสอบสุขภาพและทำบัตรสุขภาพนักเรียน
2. กิจกรรมพัฒนาภาวะโภชนาการในวัยรุ่น

ได้ดำเนินการประเมินภาวะการเจริญเติบโตของนักเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงนักเรียนทุกคน

บทบาทหน้าที่ของงานอนามัยโรงเรียน

งานอนามัยโรงเรียนเป็นงานที่ให้บริการทางด้านสุขภาพของนักเรียนโดยมุ่งเน้น ให้นักเรียนทุกคนมีสุขภาพดี สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ เปิดบริการให้กับนักเรียนด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การดูแลผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บไข้เล็กน้อย การอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการให้ภูมิคุ้มกันโรคติดต่อโดยประสานงานกับหน่วย งานสาธารณสุข และ โรงพยาบาลใกล้เคียงกับโรงเรียน

หน้าที่และความรับผิดชอบของงานอนามัยโรงเรียน

- (1) ประเมินสถานภาพทางด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนและบุคลากรอื่นๆภายในโรงเรียน
- (2) จัดสถานที่เพื่อการปฐมพยาบาลและพักผ่อนสำหรับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนตามสภาพแวดล้อมและความจำเป็น
- (3) จัดหา เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฐมพยาบาลพร้อมที่จะใช้ได้ทันที
- (4) ให้การปฐมพยาบาลแก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเมื่อเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุตามนโยบายของโรงเรียน
- (5) ส่งต่อผู้ป่วยที่มีอาการหนักเกินขีดความสามารถของครูพยาบาลจะดำเนิน การรักษาต่อไปโดยจะเป็นผู้ประสานงานในการนำส่งโรงพยาบาล พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บริหารทราบ
- (6) ดำเนินการให้มีการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคติดต่อและเชื้อโรค ต่างๆพร้อมแนะนำช่วยเหลือในการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ
- (7) แนะนำส่งเสริมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิต รวมทั้งการแก้ไขปัญหาในด้านอารมณ์
- (8) ให้ความรู้แก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย ทั้งส่วนบุคคลและชุมชน เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ จัดบอร์ดนิทรรศการ
- (9) จัดทำบัตรบันทึกสุขภาพหรือระเบียบสุขภาพตามแบบที่กำหนดของกระทรวง
- (10) ดูแลรักษาห้องพยาบาลให้สะอาดถูกสุขลักษณะอยู่เสมอ
- (11) ติดต่อประสานงานกับครูที่ปรึกษา ในกรณีที่นักเรียนเจ็บป่วยหนักต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาลหรือประสบอุบัติเหตุ เพื่อที่ครูที่ปรึกษาจะได้แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ
- (12) ปฏิบัติงานทางวิชาการ การพยาบาล เช่น ค้นคว้าหาความรู้เพื่อปรับปรุงการพยาบาล
- (13) จัดทำแผนสถิติ และ โครงการของงานพยาบาลในแต่ละปีการศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย

การให้บริการของห้องพยาบาล

วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 07.30 – 17.00 น.

ตามกำหนดเวลาดังนี้

เช้า	7.30 น. - 8.10 น.
พัก	10.10 น. - 10.20 น.
กลางวัน	11.10 น. - 12.55 น.
พัก	14.40 น. - 14.55 น.
เย็น	15.45 น. - 17.00 น.

บริการที่ให้

1. ให้การรักษาอาการป่วยเบื้องต้น และบริการยา เฉพาะ โรคปัจจุบัน ที่สามารถบำบัดได้ด้วย ยาสามัญประจำบ้าน ซึ่งไม่ใช่การรักษาที่เกินอำนาจและหน้าที่พยาบาล
2. ให้การปฐมพยาบาล อุบัติเหตุ เบื้องต้นก่อนนำส่ง โรงพยาบาลหรือทำแผลที่เกิดจากอุบัติเหตุเล็กน้อย
3. ในกรณีผู้ป่วยมากหรือได้รับอุบัติเหตุที่รุนแรง จะแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและนำส่ง โรงพยาบาล
4. ร่วมมือกับหน่วยแพทย์ ให้บริการตรวจสุขภาพนักเรียนทุกระดับชั้น ปีละ 1 ครั้ง
5. บริการข่าวสาร เอกสารความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และ โรคภัยไข้เจ็บต่างๆแก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน
6. ให้คำปรึกษาแนะนำสุขภาพ หรือปัญหาอาการเจ็บป่วยแก่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน
7. ติดต่อครูประจำที่ปรึกษาเพื่อแจ้งผู้ปกครองในรายที่พิจารณาแล้วว่าสมควรให้ผู้ปกครองรับกลับ หรือรับทราบอาการ
8. ประสานงานกับศูนย์บริการสาธารณสุข เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนป้องกันการระบาดของโรคตามฤดูกาล

ข้อปฏิบัติในการใช้ห้องพยาบาล

1. ห้องพยาบาล เปิดให้บริการ เวลา 07.30 - 17.00 น.
2. ครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนที่ป่วย มารับบริการ กรุณาลงชื่อในสมุดบันทึกสถิติการใช้บริการทุกครั้ง
3. ผู้มารับบริการให้แจ้งอาการแพ้ยา และชื่อยาที่แพ้ด้วยทุกครั้ง
4. หากผู้ป่วย มีโรคประจำตัว ต้องแจ้งให้ครูห้องพยาบาล ทราบทุกครั้ง
5. ห้ามหยิบยารับประทานเอง
6. นักเรียนที่ป่วย หากต้องการนอนพัก ให้ติดต่อขออนุญาตจากครูที่ปรึกษา หรือประจำวิชา ก่อนลงมาพัก และมีใบอนุญาตให้มานอนพักที่ห้องพยาบาลด้วยทุกครั้ง
7. ห้ามเข้าเยี่ยมนักเรียนที่นอนพักในห้องพยาบาล
8. ห้ามส่งเสียงดังรบกวน ครูและนักเรียนที่ป่วย
9. นักเรียนที่ป่วยมาก หรือได้รับอุบัติเหตุที่รุนแรง จะนำส่งไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลที่ใกล้และอยู่ในข้อตกลงของประกัน

ระเบียบการใช้บริการ

1. มารยาทการใช้บริการห้องพยาบาล
  - 1.1 ถอดรองเท้าก่อนเข้าห้อง และจัดวางให้เรียบร้อย
  - 1.2 รักษาความสะอาดของสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้
  - 1.3 พูดยาสุภาพ มีสัมมาคารวะ ไม่ส่งเสียงดัง
2. ประสงค์จะขอรับยา
  - 2.1 แจ้งอาการเจ็บป่วยให้ครูห้องพยาบาลทราบ
  - 2.2 รับประทานยาในห้องพยาบาล ห้ามนำออกไปรับประทานนอกห้อง
  - 2.3 ล้างแก้วยาหรืออุปกรณ์หลังใช้ แล้วเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย
  - 2.4 ห้ามรับยาแทนเพื่อน
  - 2.5 ลงบันทึกในสมุดบันทึกการใช้บริการทุกครั้ง
3. ประสงค์ขอเข้านอนพัก
  - 3.1 ขออนุญาตจากครูประจำชั้นหรือประจำวิชาและเขียนใบลาให้ครูเซ็นอนุญาตก่อนมานอนพัก
  - 3.2 แจ้งอาการเจ็บป่วย ให้ครูห้องพยาบาลทราบ และขออนุญาตนอน
  - 3.3 ลงบันทึกในสมุดนอนพัก ทุกครั้งที่ใช้บริการ
4. ประสงค์จะทำแผล
  - 4.1 แผลเก่า ให้ทำในเวลาคาบพัก เท่านั้น
  - 4.2 แผลใหม่ ทำแผลได้ตลอดเวลาที่เปิดบริการ

4.3 ห้ามทำแผลเองก่อนได้รับอนุญาต

4.4 ห้ามหยิบ จับ สำลี ผ้าก๊อซ อุปกรณ์ทำแผล เนื่องจากอบฆ่าเชื้อเรียบร้อยแล้ว

4.5 ลงบันทึกในสถิติพยาบาล ทุกครั้งที่ให้บริการ

5. จำเป็นต้องไปโรงพยาบาล

5.1 สำหรับนักเรียนที่ป่วยมาก หรือ ได้รับอุบัติเหตุรุนแรง

5.2 ในรายที่ได้รับอุบัติเหตุเบิกค่าประกันได้ไม่เกิน 10,000 บาท เนื่องจากมีประกันค่ารักษาพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุที่นักเรียนทำไว้กับทางโรงเรียน โดยขอใบรับรองแพทย์และใบเสร็จมาทำเรื่องเบิกที่ห้องบริหารจัดการ

ระเบียบการใช้ห้องพยาบาล

1. ห้องพยาบาลเปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 07.45 น. – 16.30 น.

2. ก่อนเข้าห้องพยาบาลต้องถอดรองเท้าเก็บวางบนชั้นวางรองเท้าที่จัดไว้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

3. เมื่อมาใช้บริการห้องพยาบาลต้องพบพยาบาล หรือ เจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลก่อนเพื่อ

ซักถามอาการ

4. ห้ามหยิบยารับประทานเอง

5. ให้การรักษาอาการป่วยเบื้องต้น และ บริการยาเฉพาะโรคปัจจุบันที่สามารถบำบัดได้ด้วยยาสามัญประจำบ้าน ซึ่งไม่ใช่การรักษาที่เกินอำนาจหน้าที่พยาบาลและเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาล

6. ผู้ที่มาใช้บริการให้แจ้งอาการแพ้ยาและชื่อยาที่แพ้ให้พยาบาลและเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลทราบทุกครั้ง

7. นักเรียนที่ป่วยมาก หรือ ได้รับอุบัติเหตุรุนแรงจะแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและนำส่งโรงพยาบาลที่ใกล้และอยู่ในข้อตกลงของประกัน

8. ไม่ส่งเสียงดังหรือก่อความรำคาญแก่ผู้อื่น และนักเรียนที่ป่วยนอนพักอยู่ขณะมาใช้บริการห้องพยาบาล

9. ห้ามเล่นกีฬาทุกชนิดบริเวณหน้าห้องพยาบาล เพราะเป็นการรบกวนผู้ป่วยที่นอนพัก

10. อาจารย์ นักเรียน เจ้าหน้าที่ หรือนักลากรในโรงเรียนที่ป่วยมารับบริการกรุณาลงชื่อในบันทึกการใช้บริการทุกครั้ง